

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

01043, м. Київ, вул. Пилипа Орлика, 8

Голові Верховної Ради України
Гройсману В.Б.

Шановний Володимире Борисовичу!

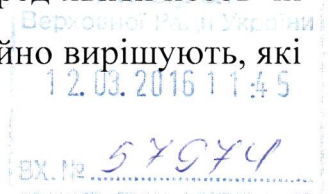
У Верховному Суді України розглянуто Ваш лист від 19 лютого 2016 року № 11/10-230 та доданий до нього депутатський запит народного депутата України Домбровського О.Г. від 4 лютого 2016 року № 8-452 щодо доцільності внесення змін до статті 33 Цивільного процесуального кодексу України. З цього приводу зазначаємо нижченаведене.

У вказаному запиті сформульовано пропозицію наділити суд цивільної юрисдикції правом залучати з власної ініціативи або за клопотанням інших учасників судового процесу (без клопотання (згоди) позивача) співвідповідача у справі в разі пред'явлення позивачем позову до неналежного відповідача. У зв'язку з цим Ви просите висловити правову позицію щодо доцільності внесення відповідних змін до статті 33 Цивільного процесуального кодексу України.

На нашу думку, зазначена ідея є сумнівною концептуально.

Схвально оцінюючи уніфікацію окремих судових процедур, варто зазначити, що кожен процес має свої особливості. Наприклад, зміст передбаченого статтею 11 Цивільного процесуального кодексу України принципу диспозитивності цивільного судочинства розкривається, на наш погляд, через такі положення: 1) особа, яка хоче захистити своє право в суді повинна сама потурбуватися про це; 2) особа, якій належить право, може відмовитися від нього; 3) нікого не можна примушувати пред'явити позов чи відмовитися від нього проти своєї волі; 4) сторони самостійно вирішують, які

Верховний Суд України
Управління документального забезпечення
вих № 201 - 748/0/8-16 від 10.03.2016

докази подавати суду, а які ні; тощо. Також метою захисту в цивільному судочинстві є захист прав та інтересів не лише позивача, як про це зазначається у Вашому запиті, а й відповідача.

При цьому відмінною ознакою саме цивільного процесу є максимальна диспозитивність і змагальність сторін при мінімальному втручанні в ці стадії суду.

Водночас специфікою доказування та змагальності в адміністративному судочинстві (стаття 11 Кодексу адміністративного судочинства України) є те, що у справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доведення правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову. Тобто в адміністративних справах запроваджено презумпцію вини відповідача – суб'єкта владних повноважень. На суд покладено обов'язок сприяти змагальності сторін з метою всебічного й повного з'ясування обставин у справі. Однак особливістю адміністративного судочинства, на відміну від цивільного, є активніша роль суду в забезпеченні змагальності. Ураховуючи гірше становище приватної особи, яка має менші можливості щодо використання юридичних інструментів для аргументування власних вимог і є менш обізнаною в питаннях права, а також зважаючи на те, що предмет публічно-правового спору стосується інтересів широкого кола осіб, суд зобов'язаний вжити передбачені законом заходи, необхідні для всебічного й повного з'ясування обставин у справі, зокрема щодо виявлення та витребування доказів з власної ініціативи (частина четверта статті 11 Кодексу адміністративного судочинства України), та дослідити можливий вплив судового рішення у справі не лише на її учасників, а й на інтереси широкого кола осіб.

Отже, ураховуючи викладене, вважаємо, що в цивільному судочинстві ініціювання судом заміни відповідача без волевиявлення на це позивача не в

повній мірі узгоджується з принципами вказаного судочинства щодо змагальності та диспозитивності сторін.

Крім того, зазначаємо, що на виконання вимог пункту 3 частини другої статті 38 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Верховний Суд України бере активну участь в опрацюванні проектів законодавчих актів, які стосуються судоустрою, судочинства, статусу суддів, виконання судових рішень та інших питань, пов'язаних із функціонуванням судової системи України. Тому в разі надходження відповідного проекту закону України Верховний Суд України надасть на нього висновок.

З повагою

**Голова
Верховного Суду України**

Я.М. Романюк